

1610 – Wetswijziging voor onbeperkte navordering successierecht heeft geen terugwerkende kracht

Rechtbank Noord-Holland 30 september 2016, nr. HAA-14_5110

Art. 66 lid 3 SW 1956

V-N Vandaag 2016/2209
ECLI:NL:RBNHO:2016:8043

Rechtbank Noord-Holland oordeelt dat de wetgever geen terugwerkende kracht aan de wijziging van art. 66 SW 1956 heeft willen toekennen voor gevallen waarin de navorderingsbevoegdheid vóór 1 januari 2012 reeds was komen te vervallen. De inspecteur kan dus niet meer navorderen bij de erfgenaam van de in 1982 overleden heer H.

Erflater, de heer H, is overleden in 1982. H woonde toen in Nederland. Belanghebbende, de heer X, was voor een kwart gerechtigd tot de nalatenschap van H. Begin 2012 meldt X aan de Belastingdienst dat H bij zijn overlijden beschikte over buitenlands vermogen. Dit vermogen bestond uit een belang in een Indonesisch concern en uit banktegoeden. In geschil is of in 2014 terecht een navorderingsaanslag successierecht is opgelegd naar een belastbare verkrijging van f 30.077.561 (€ 13.648.602).

Rechtbank Noord-Holland oordeelt dat de wetgever geen terugwerkende kracht aan de wijziging van art. 66 SW 1956 heeft willen toekennen voor gevallen waarin de navorderingsbevoegdheid vóór 1 januari 2012 reeds was komen te vervallen. Daar is in de wetsgeschiedenis namelijk met geen woord over gerept. De letterlijke tekst van art. 66 lid 3 SW 1956 spreekt van het niet vervallen zijn van de bevoegdheid tot navordering, zodat de bevoegdheid tot navordering nog aanwezig moet zijn op 1 januari 2012. Uit oogpunt van rechtszekerheid moet de wettekst prevaleren. Het beroep van X is gegrond. Wegens het overschrijden van de redelijke termijn in de beroepsfase krijgt X een immateriële schadevergoeding van € 500. X claimt vergeefs vergoeding van zijn werkelijke proceskosten. Er is geen enkele aanwijzing dat de onderhavige zaak een 'testcase' voor de Belastingdienst zou zijn geweest of dat de inspecteur tegen beter weten in zou hebben gehandeld.

Zie ook:

- Hof Arnhem-Leeuwarden 31 mei 2016, nr. 15/01509, BA 2016/14-15.8
- BA 2015/24.10

Wenk:

- Voor het vaststellen van een (navorderings)aanslag erfbelasting gelden in principe de in de AWR genoemde termijnen. De Successiewet wijkt hier echter op een aantal punten vanaf.
- Artikel 66 lid 3 SW bepaalt sinds 1 januari 2012 voor *buitenlands vermogen*, waarvan niet of onvolledig aangifte is gedaan, dat de bevoegdheid tot het vaststellen van een navorderingsaanslag niet vervalt. Dit leidt tot een onbeperkte navorderingstermijn voor de heffing erfbelasting over (verzwegen) *buitenlands vermogen*.
- Hiermee wil de wetgever de zogenoemde Edelweissroute bestrijden. Tot 2012 bedroeg de navorderingstermijn 12 jaar (artikel 16 lid 4 AWR). De Edelweissroute hield in dat een erflater in zijn testament een buitenlandse executeur benoemde met als opdracht pas na 12 jaar de erfgenamen op de hoogte te brengen van het buitenlandse vermogen. Op deze manier kon geen erfbelasting meer worden nagevorderd (zie ook BA 2015/24.10).
- In deze uitspraak is in geschil of de onbeperkte navorderingsbevoegdheid ook geldt voor de nalatenschap van erflater die in 1982 is overleden. Ten tijde van de wetswijziging in 2012 is de oorspronkelijke navorderingstermijn al verlopen.
- De rechtbank oordeelt dat uit de wettekst en de parlementaire geschiedenis niet kan worden afgeleid dat aan artikel 66 lid 3 SW een onbeperkte terugwerkende kracht toekomt. Als het de bedoeling was geweest om ook de situaties, waarin de oorspronkelijke navorderingstermijn verlopen was, onder het bereik van de nieuwe wetgeving te brengen dan had de wetgever dit expliciet moeten bepalen.
- De conclusie van de rechtbank sluit uit bij de uitspraak van Hof Arnhem-Leeuwarden op 31 mei 2016 (zie BA 2016/14-15.8.) Deze zaak is inmiddels voorgelegd aan de Hoge Raad. Vreemd genoeg verwijst de rechtbank niet naar deze uitspraak.
- Voor nalatenschappen die vóór 1 januari 2000 zijn opengevallen, herleeft de navorderingstermijn dus niet op grond van de huidige jurisprudentie.
- **Let op!** Voor de inkomstenbelasting geldt voor (verzwegen) *buitenlands vermogen* nog steeds een navorderingstermijn van 12 jaar. Bij de invoering van art. 66 lid 3 SW is bewust een onderscheid gemaakt. Voor de erfbelasting (tijdstipbelasting) was er na 12 jaar definitief geen mogelijkheid meer om na te vorderen, terwijl voor de inkomstenbelasting (tijdvakbelasting) nog altijd over de laatste 12 jaren kan worden geheven.

(Schut & Bruggink Estate Planners te Haarlem)

